

36. BÖLÜM

ACEMİDEN UZMANA BECERİ KAZANMA MODELİ

Canan SARI*

PATRICIA BENNER
(1942 -....)

Patricia Benner kuramını Virginia Henderson, Richard Lazarus, Jane Rubins, Jane Wrubel ve özellikle Hubert Dreyfus beceri edinme modeli üzerine temellendirerek oluşturmuştur. Benner tarafından oluşturulan Acemiden Uzmana Beceri Kazanma Modeli kişi, çevre, sağlık ve hemşire olmak üzere dört temel meta paradigma içermektedir. Temel olarak felsefesini nitelikli özel bilgi, algısal zeka, deneyimlere dayalı öğrenme, klinik yargı ve ahlaki davranışlar üzerine temellendirmiştir. Benner acemilikten uzmanlığa geçişte beş farklı aşamanın varlığından söz etmiştir. Bu aşamalar acemi, deneyimli, yetkili, yetkin ve uzmandır. Benner tarafından belirlenen felsefeye hemşirelik süreci kolaylıkla dahil edilebilmektedir. Modele göre, klinik hemşirelik uzmanlığı biçimlenmektedir.

KURAMCININ ÖZGEÇMİŞİ

Benner, 1942 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Virginia eyaletinin Hampton şehrinde doğmuştur. İki kız kardeşe sahip olan Benner'in babası bir gemi yapımcısıdır. Liseyi Californiya'da kız kardeşleri ile birlikte okumuştur. Kolejde okurken, Californiya'daki bir hastanede katip olarak çalışma fırsatı bulduğunda hemşirelikle ilgilenmeye başlamıştır (1). Benner'in yıllara göre biyografik gelişimi aşağıda sıralanmıştır:

* Öğr. Gör., Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmet Bölümü
canan.sari@trabzon.edu.tr

KAYNAKLAR

1. Sitzman KL, Eichelberger LW (2010). *Understanding the work of nurse theorists: a creative beginning*. Jones and Bartlett Publishers. pp. 165–167.
2. Altmann T. An Evaluation of the Seminal Work of Patricia Benner: Theory or Philosophy?. *Contemporary Nurse: A Journal for the Australian Nursing Profession*. 2007; 25(1/2):114–23.
3. Patricia Benner - Wikipediaen.wikipedia.org Erişim tarihi: 18.03.2021.
4. Nursing Theorynursing-theory.org › Nursing theorist Erişim tarihi: 12.12.2020.
5. McEwen M, Evelyn M. *Theoretical basis for nursing*. Lippincott Willimans & Wilkins. Fourth Edition. Pp. 230-33.
6. Masters K (2015). *Nursing theories: a framework for professional practice* 2nd ed., Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning. pp.62–74.
7. Koç Z, Çınarlı T, Şener A, Kızıltepe SK. Patricia Benner: Hemşirelik Uygulamalarında Klinik Bilgelik ve Beceri Edinimi. *ACU Sağlık Bil Derg*. 2018; 9(1): 1-12.
8. Benner P. From Novice to Expert. *Am J Nurs* 1982;82:402–7.
9. Gobet F, Chassy P. Towards an Alternative to Benner's Theory of Expert Intuition in Nursing: a Discussion Paper. *Int J Nurs Stud* 2008; 45:129–39.